

Ny bog: Grundtvigs kvindesyn var revolutionært

Grundtvig mente, at der måtte være balance mellem det kvindelige og det mandlige i ethvert menneske, i kirken og i samfundet. Det kan vi lære af i dag, mener Else Mathiassen, der har skrevet en bog om Grundtvig og kvinderne

Malene Fenger-Grøndahl

kirke@k.dk

Grundtvig mente, at kvinder kunne blive både bispes og kaptajners. Han satte kvindens arbejde i hjemmet højt og tillagde det langt større værdi end mange af sine samtidige.

Men ikke nok med det: Grundtvig var overbevist om, at der i det enkelte menneske, i kristendommen og i samfundet, måtte være en balance mellem det mandlige og det kvindelige. Det aspekt af den store salmedigter, præst og skolemands virke er ret overset, men samtidig noget af det mest spændende ved ham, mener Else Mathiassen, der har skrevet en bog om Grundtvig og kvinderne.

"Grundtvigs kvindesyn var revolutionært. For sin tid var han meget moderne, og han bakkede op om flere af datidens store kvindeskikkelser, der kæmpede for kvinders rettigheder. Han ville heller ikke underskrive love, hvor der ikke stod både 'han' og 'hun', og i hans tid dukkede der kvindelige lægprædikanter frem i bevægelsen omkring ham," siger Else Mathiassen, som har en lang karriere som højskolelærer og forstander på Vestjyllands Højskole bag sig.

Selv i højskolemiljøet er der ikke nødvendigvis et klart blik for Grundtvigs kvindesyn og hans optagethed af det kvindelige og det mandlige, siger hun.

"Der er lavet utrolig meget god forskning om Grundtvig, men langt det meste af forskningen er lavet af mænd, og blandt andet derfor mener jeg, at det kvindelige blik og forståelsen af Grundtvigs syn på det kvindelige er underbelyst – både i litteraturen om ham og i den folkelige forståelse," siger hun.

Det vil Else Mathiassen gerne være med til at ændre på, og derfor har hun udviklet performanceforedraget "Grundtvig og kvinderne" og har skrevet en bog med samme titel, der netop er udkommet.

I foredraget og bogen lader hun otte kvinder, der har stået centralt i Grundtvigs liv, komme til orde og fortælle om Grundtvig, som de oplevede ham – blandt andet hans mor, en tjenestekvinde i hans barndomshjem, den første kvinde, han forelsker sig i, hans tre hustruer og dronning Caroline Amalie, som Grundtvig og hans første hustru havde en nær relation til.

"Jeg er ikke så optaget af kvinderne omkring Grundtvig for deres egen skyld, selvom flere af dem er stærke personligheder. Jeg har ønsket at forstå Grundtvig og hans forhold til kvinden gennem disse kvinder. Derfor giver jeg dem krop og stemme," siger hun.

Helt tæt på kvinderne

I bogen er der ved indledningen til hvert kapitel et billede af Else Mathiassen, som er taget i forbindelse med hendes forestilling. Hun er ikklædt samme kjole, men har forskellige attributter, som fortæller noget karakteristisk om hver af de otte kvinder. Grundtvigs mor, Cathrine Marie Bang, har for eksempel en stolt kropsholdning, bærer et sjal om skuldrene og har en pipe i den ene hånd, mens det gamle tyende fra Grundtvigs barndomshjem, Malene Jensdatter – af Grundtvig kaldet Saga og Sprogmeisterinde – har trukket sjålet op over hovedet.

"Min måde at lære en karakter at kende på og leve mig ind i hende går via kroppen og sanserne. Jeg forestiller mig hendes kropsholdning og bevægelsesmønstre, hendes måde at tale og agere på. Det gør det lettere for mig at forstå, hvordan hendes sind har formet hendes krop, og hvordan livet har formet hende, og det gør det muligt for mig at fornemme, hvad hun kan have sagt," fortæller Else Mathiassen, der er uddannet dramapædagog, lærer og danser.

Hun har læst masser af bøger, digte, breve og andre dokumenter af og om Grundtvig og har sat sig grundigt ind i, hvad man ved om de otte kvinder. Det har været vigtigt for hende kun at lægge kvinderne ord i munden, som de rent faktisk har sagt eller skrevet, eller som stemmer overens med de biografiske fakta og beskrivelser af dem. Desuden har hun allieret sig med en række Grundtvig-kendere, der har skrevet korte tekster om specifikke sider af Grundtvigs virke.

Så bogen er baseret på forskning, men samtidig er det kropslige element vigtigt for hende.

"Jeg vil gerne give kvinderne krop, fordi Grundtvig netop opfattede kvinden og det kvindelige som det poetiske og sanselige. Han mente, at enhver god digter kun kunne skrive poesi, hvis han havde en stærk kvindelig side. Derfor kaldte han B.S. Ingemann "digterinde", og det var kærligt ment," siger forfatteren.

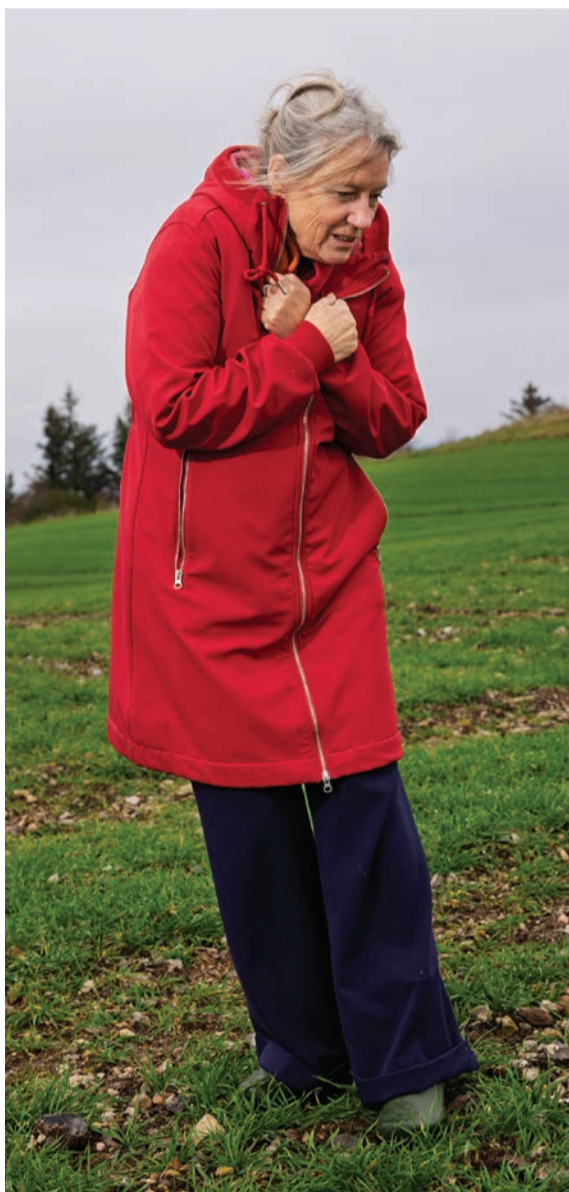
Hun nævner, at Grundtvigs forelskelse i Constance Steensen-Leth formodentlig var helt afgørende for hans teologiske og poetiske udvikling:

"Inden han mødte hende, havde han et temmelig mørkt gammeltestamentligt perspektiv. Men mødet med forelskelsen, som ikke kunne få krop, fordi Constance var gift, hensatte ham i en åndelig og poetisk rus. Han sublimerede sin erotiske energi over i en nærmest manisk optagethed af de nordiske guder."

Efter sin nærmest forelskede optagethed af de nordiske guder bliver Grundtvig senere mere kritisk over for nordisk mytologi og mere optaget af den græske mytologi, formodentlig inspireret af mødet med den engelske bohème Clara Bolton, som han mødte under sin anden rejse til England i 1830 og blev dybt betaget af. Han kaldte hende siden sin elverdronning.

Også Grundtvigs tre hustruer kom til at påvirke hans livssyn og virke markant, vurderer Else Mathiassen. Hans første hustru, Lise Blicher, med hvem han fik tre børn, støttede ham gennem svære tider, da han blev underlagt censur, og da han måtte kæmpe for at finde embede i folkekirken.

"Lise er svær at blive klog på, men jeg tror, at hun var et både intelligent og sympatisk menneske, som

◆ Else Mathiassen, der er uddannet dramapædagog, lærer og danser, står bag performanceforedraget "Grundtvig og kvinderne" og har skrevet en bog med samme titel. For at få en dybere forståelse af kvinderne har hun levet sig ind i deres i deres kropsholdning, bevægelsesmønstre og måde at tale og agere på.

FOTO: FLEMMING JEPPESEN

Else Mathiassen

Født i 1958. Uddannet dramapædagog, lærer og danser.

Højskolelærer på Vestjyllands Højskole fra 1988 til 2002 og forstander samme sted fra 2002 til 2018. Siden selvstændig som danser, fortæller og foredragsholder samt leder af Fortælle Akademiet på Højskolen Mors.

Er aktuel med bogen "Grundtvig og kvinderne" (Eksistensen) og med en forestilling om en af de første grundtvigske lægprædikanter "Skov-Kirsten".

Bor på Mors med sin mand, Jens Bredholt, der er kunstmaler.

K Kristeligt Dagblad

Ophold med fokus på eksistens

Foto: Robin Skjoldborg

Østers, Vinsmagning og Søren Ulrik Thomsen

Tag med Kristeligt Dagblad og Rønshoved Højskole på læseropholdet "Se og smag på grænselandet" den 4.-10. april 2025

Velkommen til en uge med fokus på grænselandet. I løbet af ugen skal vi med Søren Ulrik Thomsen på poetisk slentretur i hans poesi. Vi skal nyde champagne, på Østerssafari og begejstres af en dramatiseret fortælling om Karen Blixen. Ugen byder på mange højdepunkter blandt andet en guidet byvandring i den verdenskendte designer Wegners fodspor samt et besøg på Kunstmuseet Brundlund Slot med jubilæumsudstillingen "En Collage – Franciska Clausen 125 år".

Foredrag

- Dramatiseret foredrag om Babettes Gæstebud ved Anne Lilballe, skuespiller
- Sangaften krydret med Tote Tante
- Smag på Norden – en musikalsk rejse gennem de store nordiske komponisters musik ved Tim Pohle, musikhistoriker
- Om Hans J. Wegner: Et nordisk designikon fra Tønder ved Anne Blond, kunsthistoriker og direktør for Foreningen Wegner Museum
- Vinsmagning – med økologiske oste

- Om den verdenskendte sønderjyske kunstner Franciska Clausen ved Sally Schlosser Schmidt, museumsinspektør
- Forfatteraften med Søren Ulrik Thomsen – på poetisk slentretur
- Regnbuer, sten og lys – om Olafur Eliassons kunst ved højskolelærer Søren Hviid Pedersen
- Morgensamlinger, flaghejsning og fællessang

Udflugter

- Byvandring i Flensborgs gader, hvor historien lever på hvert gadehjørne
- Østerssafari – Velsmag i verdensklasse i National park Vadehavet – UNESCO Verdensnaturarv
- I møbelarkitekten Hans J. Wegners fodspor – en guidet byvandring gennem Tønder
- Besøg på Kunstmuseet Brundlund Slot – det lille slot med den store kunst
- Kunstoplevelser langs Alssund og i Sønderborg
- Mindehøjtidelighed den 9. april. En morgen i minderne om dem, der forsvarede Danmark

Praktisk info

Dato: 4.-10. april 2025

Pris: 6.395,- på flotte, nyrenoverede værelser med eget bad og toilet. Tillæg for enkeltværelse er 1.200,-

Prisen inkluderer: Alle programsatte punkter samt naturligvis fuld kost

Tilmelding og yderligere info: Rønshoved Højskole på www.ronshoved.dk eller på telefon 74 60 83 18

Kursets navn er: 14A "Se og smag på grænselandet". Oplys venligst, at det er et Kristeligt Dagblad-læserophold.

Pris: 6.395,-

Find alle rejser på k.dk/rejser